

Se, pappaperm

Blir hjemme: Fedrekvoten gjør at fedre bruker mindre tid på jobb også når barna blir eldre. Det er konklusjonen i den første studien av effektene av pappa-permisjonen.

ARBEIDSLIV

ANNE KARI HAUG
OSLO

Det er en betydelig effekt som kommer ut av denne ordningen, sier stipendiat Ingeborg Foldøy Solli ved Universitetet i Stavanger.

Sammen med professor Mari Rege har hun analysert hvordan fedrekvoten i fødselspermisjonen påvirker fedrenes prioriteringer av jobb og familieliv når barna blir eldre, og konklusjonen er klar:

Fedrekvoten fører til at fedre tjener to prosent mindre enn de ville gjort uten ordningen og effekten holder seg i flere år etter permisjonen.

– To prosent er ganske mye, sier Solli, og påpeker at det tilsvarer en normal økning i real-lønn i løpet av et helt år.

Forskerne mener lønnseffekten gjenspeiler at fedre prioriterer jobb lavere og familieliv høyere enn de ellers ville gjort.

– Det kan bety at småbarns-fedre jobber mindre overtid, ikke aspirerer til lederstillinger og søker seg mot jobber hvor det er lettere å kombinere for eksempel Lucia-feiringer og å være hjemme med syke barn, men der lønnsnivået er lavere, sier Solli.

Mari Rege skal presentere studien i dag på et seminar på Norges Handelshøyskole i forbindelse med den årlige Sandmo Lecture on Public Policy.

Fedrekvoten ble innført i 1993 og er senere utvidet flere ganger (se faktaboks). Et viktig argument for å reservere deler av fødselspermisjonen for far har vært at det skulle bidra til en likere arbeidsdeling hjemme og styrke båndet mellom far og barn. Og det ser ut til at dette har skjedd, ifølge forskerne.

– Resultatene våre tyder på at fedrekvoten fungerer som den er tenkt, sier Solli.

Neppe diskriminering

Solli sier at effekten på lønnene i prinsippet kunne skyldes andre ting enn at fedre velger å bruke mer tid med barna. En mulig forklaring kunne være at fravær fra jobben i permisjonstiden innebærer at de opparbeider mindre arbeidserfaring og dermed tjener mindre. Hun

FEDREKVOTE

■ Innebærer at en viss andel av permisjonen i forbindelse med fødsel er forbeholdt far. Det vil si at mor ikke har rett på permisjon i denne perioden selv om far ikke benytter den.

■ 1993: Ordningen ble innført. Var da på fire uker.

■ 2005: Utvidet til fem uker.

■ 2006: Utvidet til seks uker.

■ 2009: Utvidet til ti uker.

påpeker likevel at fire ukers fravær, som de aller fleste fedrene i undersøkelsen hadde, neppe er nok til å forklare et utslag i lønnen på to prosent. En annen forklaring kunne være at arbeidsgivere reagerer negativt på fedre som tar ut permisjon og at disse mennene dermed diskrimineres lønnsmessig. Solli påpeker imidlertid at arbeidsgivere vanskelig kan oppfatte uttak av permisjon som et negativt signal, ettersom nesten alle pappaer som har rett til det, benytter ordningen.

Dessuten bekrefter tidsbrukundersøkelsen til Statistisk sentralbyrå at fedre faktisk bruker mer tid til familien og mindre tid på jobb etter at fedrekvoten ble innført.

Solli sier at en utfordring ved å måle effekter av fedrekvoten, er at det ikke er tilfeldig hvem som velger å ta ut pappaperm. Dersom fedre som tar ut permisjon tjener dårligere enn fedre som ikke gjør det, kan det skyldes at de som velger å ta permisjon er fedre som uansett ville prioritert familien høyt, uten at det er permisjonen som er årsaken.

Dette problemet har forskerne unngått ved å sammenligne hele gruppen av fedre på to ulike tidspunkt. Den ene gruppen er menn som ble fedre før 1993 da fedrekvoten ble innført. Den andre gruppen er menn som ble fedre etter 1993, og som ble omfattet av ordningen.

– Disse to gruppene av fedre vil i all hovedsak være like, bortsett fra at det var veldig mange flere som tok i permisjon i gruppen som var omfattet av fedrekvoten, sier Solli.

Før fedrekvoten ble innført var det rundt to prosent av fedre som tok ut permisjon. Etter at

ordningen ble innført, økte andelen til rundt 70 prosent.

Studien viser at den siste gruppen, som altså ble omfattet av fedrekvoten, tjener to prosent mindre enn den andre gruppen, korrigert for lønnsutvikling og konjunkturer.

I analysen har forskerne også korrigert for en trend i retning av at fedre bruker stadig mer tid til familien, uavhengig av endrede permisjoner.

– Trendene ser helt like ut for ulike årskull og etter hvert som barnet blir eldre, helt frem til fedrekvoten. Da får vi et brudd. Det skjer noe med disse fedrene, sier Solli.

DOKUMENTERER. Ingeborg Foldøy Solli ved Universitetet i Stavanger dokumenterer at fedrekvoten bidrar til likestilling. Foto: Tommy Ellingsen

anne.haug@dn.no

permisjonen virker!

■ **PRIORITERER BARN.** Ole Christian Bech-Moen hadde pappapermisjon i tre måneder etter at datteren Hannah ble født. Nå følger og henter han henne i barnehagen omtrent to dager i uken. Foto: Per Thrana

Er blitt mer effektiv av barnepass

OSLO: Tobarnsfar og samfunnsøkonom Ole Christian Bech-Moen (32) er ikke overrasket over at fedrekvoten bidrar til at fedre bruker mer tid på barna også senere i yrkeskarrieren.

Etter at datteren Hannah ble født for snart tre år siden, hadde han tre måneder pappapermisjon. Om noen få uker går han ut i en ny tremånederspermisjon for å være hjemme med Hannahs lillebror, Jakob.

Selv om han mener forskernes funn virker rimelige,

synes han det er vanskelig å svare på om permisjonen har gjort at han selv bruker mer tid med barna.

– Jeg vet jo ikke hvordan ting ville vært hvis jeg ikke hadde hatt pappapermisjon, sier Bech-Moen.

Han understreker at familien ikke praktiserer full likestilling i den forstand at mor og far deler alle oppgaver likt, men han mener permisjonen har gitt større rom for at han kan ta avgjørelser om barna.

– Gjennom permisjonen har

min kone Kari tillatt meg å prøve meg og hun har sett at det har gått greit selv om barna kanskje kommer i barnehagen med klær som ikke passer helt sammen. Min opplevelse av en del andre familier er at far i mange tilfeller gjør lite, men at han kanskje heller ikke får helt sjansen, sier Bech-Moen.

Han har ikke opplevd noen negative reaksjoner fra arbeidsgiver på at han har valgt å ta ut lengre permisjon enn den pålagte fedrekvoten. Derimot har han opplevd reaksjoner fra kvinner

som er overrasket over at kona har «gitt fra seg» en del av permisjonen. Under permisjonen med Hannah jobbet Bech-Moen i DnB Nor Markets, mens han nå jobber i Norges Bank Investment Management (NBIM), som forvalter Oljefondet.

Han mener permisjonen og medansvar for barn har gitt ham økt kompetanse som er nyttig også i jobbsammenheng.

– Jeg mener at jeg er blitt litt bedre på multi-tasking og på å prioritere. Jeg henter og bringer i barnehagen i omtrent 40

prosent av tilfellene. Det gjør at jeg er blitt mye mer effektiv, sier Bech-Moen.

Han mener en viktig konsekvens av at han har tatt en del av permisjonen er at han har bedre forståelse for verdien av oppgaver det er typisk at mammaene gjør.

– For eksempel var det mitt ansvar å pakke for barna når vi skulle på ferie. Selv om det er Kari som gjør det nå, sitter jeg i hvert fall ikke i bilen og blir irritert over at hun bruker så lang tid, sier han.